

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 grudnia 2014 roku powód M. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci godności i intymności oraz prawa osób pozbawionych wolności do humanitarnego traktowania przez organy państwa.

/pozew k. 3-8/

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 lutego 2015 roku strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł ponadto zarzut przedawnienia roszczeń powoda związanych z wydarzeniami wskazanymi w pozwie, które miały miejsce w okresie wcześniejszym niż 3 lata przed wniesieniem pozwu.

/odpowieź na pozew k. 32-40/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód M. M. przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. w następujących okresach:

- od 26 listopada 2000 roku do 17 listopada 2003 roku,
- od 7 stycznia 2004 roku do 25 sierpnia 2005 roku,
- od 5 stycznia 2006 roku do 27 lipca 2006 roku,
- od 22 listopada 2006 roku do 22 lutego 2007 roku,
- od 24 listopada 2011 roku do 30 października 2013 roku,
- od 21 maja 2014 roku do 22 lipca 2014 roku,
- od 15 października 2014 roku do 29 stycznia 2015 roku.

/okoliczności bezsporne/

Podczas pobytu w powyżej jednostce penitencjarnej w latach 2011-2015 powód był zakwaterowany w następujących pawilonach, oddziałach i celach mieszkalnych Aresztu Śledczego w Ł.:

1. A/1 nr (...) o pow. 11,52 m²:
  - 24 listopada 2011 roku (3 osadzonych w celi);
2. A/2 nr(...) o pow. 11,52 m²:
  - od 25 listopada do 30 listopada 2011 roku (3 osadzonych w celi),
  - od 1 grudnia do 31 grudnia 2011 roku (2 osadzonych w celi);
3. A/2 nr (...) o pow. 11,52 m²:
  - od 1 stycznia do 26 stycznia 2012 roku (2 osadzonych w celi),

- od 27 stycznia do 22 lutego 2012 roku (3 osadzonych w celi);
- 4. A/2 nr (...) o pow. 12,14 m²:
  - od 23 lutego do 23 marca 2012 roku (4 osadzonych w celi);
- 5. A/1 nr (...) o pow. 9,45 m²:
  - 24 marca 2012 roku (3 osadzonych w celi),
  - 25 marca 2012 roku (2 osadzonych w celi);
- 6. A/2 nr (...) o pow. 12,14 m²:
  - od 26 marca do 4 kwietnia 2012 roku (4 osadzonych w celi),
  - od 5 kwietnia do 10 kwietnia 2012 roku (3 osadzonych w celi),
  - od 11 kwietnia do 17 maja 2012 roku (4 osadzonych w celi),
  - od 18 maja do 14 czerwca 2012 roku (5 osadzonych w celi),
  - od 15 czerwca do 23 lipca 2012 roku (4 osadzonych w celi);
- 7. B/2 nr (...) o pow. 12,04 m²:
  - od 14 lipca do 26 lipca 2012 roku (4 osadzonych w celi);
- 8. B/4 nr (...) o pow. 12,04 m²:
  - od 17 lipca do 1 sierpnia 2012 roku (3 osadzonych w celi);
  - 2 sierpnia 2012 roku (4 osadzonych w celi),
  - 3 sierpnia 2012 roku (3 osadzonych w celi),
  - od 4 sierpnia do 5 sierpnia 2012 roku (4 osadzonych w celi),
  - od 6 sierpnia do 8 sierpnia 2012 roku (3 osadzonych w celi);
- 9. A/3 nr (...) o pow. 11,37 m²:
  - 9 sierpnia 2012 roku (3 osadzonych w celi),
  - od 10 sierpnia do 13 sierpnia 2012 roku (2 osadzonych w celi),
  - od 14 sierpnia do 16 sierpnia 2012 roku (3 osadzonych w celi);
- 10. B/4 nr (...) o pow. 6,16 m²:
  - od 17 sierpnia do 26 sierpnia 2012 roku (2 osadzonych w celi);
- 11. B/2 nr (...) o pow. 9,67 m²:
  - od 27 sierpnia do 14 października 2012 roku (3 osadzonych w celi);

12. B/2 nr (...) o pow. 12,04 m²:

- od 15 października do 25 października 2012 roku (3 osadzonych w celi),
- od 26 października do 31 grudnia 2012 roku (4 osadzonych w celi),
- od 1 stycznia do 4 kwietnia 2013 roku (4 osadzonych w celi);

13. B/2 nr (...) o pow. 12,05 m²:

- od 5 kwietnia do 9 kwietnia 2013 roku (4 osadzonych w celi);

14. B/2 nr (...) o pow. 12,04 m²:

- od 10 kwietnia do 23 kwietnia 2013 roku (4 osadzonych w celi),
- od 24 kwietnia do 30 kwietnia 2013 roku (3 osadzonych w celi),
- 1 maja 2013 roku (4 osadzonych w celi);

15. B/2 nr (...) o pow. 12,05 m²:

- od 2 maja do 8 września 2013 roku (4 osadzonych w celi),
- od 9 września do 29 września 2013 roku (3 osadzonych w celi),
- od 27 września do 29 września 2013 roku (4 osadzonych w celi),
- 30 września 2013 roku (3 osadzonych w celi);

16. B/2 nr (...) o pow. 12,03 m²:

- od 1 października do 7 października 2013 roku (3 osadzonych w celi),
- od 8 października do 27 października 2013 roku (4 osadzonych w celi),
- od 28 października do 30 października 2013 roku (3 osadzonych w celi);

17. B/2 nr (...) o pow. 12,03 m²:

- od 21 maja do 27 maja 2014 roku (4 osadzonych w celi),
- od 28 maja do 4 czerwca 2014 roku (2 osadzonych w celi),
- od 5 czerwca do 18 czerwca 2014 roku (3 osadzonych w celi),
- od 19 czerwca do 23 czerwca 2014 roku (4 osadzonych w celi),
- od 24 czerwca do 26 czerwca 2014 roku (3 osadzonych w celi),
- od 27 czerwca do 30 czerwca 2014 roku (4 osadzonych w celi),
- 1 lipca 2014 roku (3 osadzonych w celi),
- 2 lipca 2014 roku (4 osadzonych w celi),

- od 3 lipca do 6 lipca 2014 roku (3 osadzonych w celi),

- od 7 lipca do 9 lipca 2014 roku (2 osadzonych w celi);

18. C/1 nr (...) o pow. 11,38 m²:

- od 10 lipca do 13 lipca 2014 roku (3 osadzonych w celi);

19. A/2 nr (...) o pow. 12,00 m²:

- od 14 lipca do 15 lipca 2014 roku (2 osadzonych w celi);

20. B/2 nr (...) o pow. 12,04 m²:

- od 16 lipca do 21 lipca 2014 roku (4 osadzonych w celi);

- 22 lipca 2014 roku (3 osadzonych);

20. C/1 nr (...) o pow. 11,38 m²:

- od 15 października do 6 listopada 2014 roku (3 osadzonych w celi);

21. C/1 nr (...) o pow. 11,28 m²:

- od 7 listopada do 31 grudnia 2014 roku (4 osadzonych w celi),

- od 1 stycznia do 6 stycznia 2015 roku (3 osadzonych w celi),

- od 7 stycznia do 15 stycznia 2015 roku (2 osadzonych w celi),

- od 16 stycznia do 29 stycznia 2015 roku (3 osadzonych w celi).

/notatka służbowa k. 47-49/

Decyzją nr (...)z dnia 18 maja 2012 roku i decyzją nr (...)z dnia 30 maja 2012 roku Zastępca Dyrektora Aresztu Śledczego z upoważnienia Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. postanowił umieścić powoda na okres od 18 maja 2012 roku do 1 czerwca 2012 roku oraz od 1 czerwca 2012 roku do 15 czerwca 2012 roku w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m⁽⁽²⁾⁾, nie mniej jednak jak niż 2 m⁽⁽²⁾⁾. Przyczyną podjęcia tych decyzji był brak innych, właściwych miejsc zakwaterowania.

Decyzje ta były skierowana do powoda imiennie. Powód odmówił podpisania i przyjęcia decyzji.

/decyzje k. 50, 51/

M. M. posiada status „osadzonego chronionego”. Przebywa w celi zamkniętej, ma prawo do jednego spaceru, który przeważnie odbywa się przed śniadaniem.

/okoliczność bezsporna, zeznania powoda k. 146v./

Podczas kompleksowej kontroli aresztu przeprowadzonej przez Sędziego Penitencjarnego we wrześniu 2014 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie warunków osadzenia, czy złego stanu pomieszczeń.

Stwierdzono, iż: wszystkie cele w Areszcie Śledczym w Ł. są skanalizowane i mają doprowadzoną zimną wodę. W części cel kąciki sanitarne są zabudowane całkowicie. W większości zabudowa ta jest jedynie częściowa, a wejście do nich

zasłania kotara z materiału. W niektórych celach wejście do kąpika sanitarnego zabudowanego z trzech stron stanowi drewniana przesłona umocowana na zawiasach do wysokości około półtora metra.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 55v./

Pomimo systematycznego corocznego remontowania części cel w ramach posiadanych niewielkich środków finansowych, są one mocno wyeksploatowane, w wielu celach ściany są brudne, okna są stare, nieszczelne i nie będą spełniać swojej roli w miesiącach zimowych. Niewielka część okien została wymieniona na plastikowe, głównie te, których nie dało się już naprawić. Osadzeni, którzy z racji specyfiki jednostki przebywają tutaj tylko czasowo, nie dbają o wyposażenie i stan techniczny cel, w których zostają umieszczeni, a wręcz je dewastują. Widać ewidentną różnicę na korzyść w stanie technicznym i wyglądzie cel, w których przebywają skazani pracujący, odbywający od początku do końca orzeczoną wobec nich karę pozbawienia wolności na terenie Aresztu Śledczego.

Zarówno umywalki, jak i sedesy znajdujące się w celach są częściowo wyeksploatowane.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 55v. – 56/

Nie ma zastrzeżeń do temperatury panującej w celach oraz cyrkulacji powietrza. Inna sytuacja może występować w typowych miesiącach zimowych. Kąpiki sanitarne w celach są czyste, środki czystości pozostające w dyspozycji osadzonych umożliwiają im dbanie o właściwy stan urządzeń sanitarnych znajdujących się w celach.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56/

Okna w celach pawilonów mieszkalnych są odpowiedniej wielkości i umożliwiają należyty dopływ światła dziennego. Na oknach cel pawilonów (...) zamontowano przesłony, nie powoduje to jednak ich gorszego oświetlenia. Wieczorem cele oświetlają świetlówki jarzeniowe odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło należy uznać za wystarczające do czytania i pisanie.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56/

Podstawowe wyposażenie cel stanowią piętrowe łóżka, stoły i taborety oraz wiszące szafki, gdzie skazani przechowują między innymi artykuły spożywcze oraz naczynia. Stan tych sprzętów jest zaledwie dostateczny, podobnie jak stan materaców, koców, pościeli oraz ręczników i ścierek. Widać na nich ślady częściowego zużycia i napraw, co związane jest z dużą rotacją osadzonych z racji przeznaczenia pozwanej jednostki penitencjarnej. W 2013 roku zakupiono 50 kompletów łóżek piętrowych, które zostały wstawione do wyremontowanych 68 cel. W 2014 roku do końca sierpnia wyremontowano również 68 cel.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56/

We wszystkich celach znajdują się gniazda elektryczne, co umożliwia osadzonym korzystanie z odbiorników telewizyjnych i grzałek.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56v./

Osadzeni mogą chodzić w swoich ubraniach. W miarę potrzeby wydaje się osadzonym ubrania pozostające w dyspozycji Aresztu. Ich liczba oraz stan nie budzą zastrzeżeń.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56v./

W Areszcie są trzy łaźnie usytuowane na najniższej kondygnacji, w każdym z pawilonów mieszkalnych. Stan techniczny łaźni usytuowanych w pawilonach (...) nie budzi najmniejszych zastrzeżeń. Każda z nich została wyremontowana. Każda składa się z przebieralni i pomieszczenia kąpielowego. Ściany pomalowane są farbą olejną, a podłogi wykonane z lastryka. W części kąpielowej, gdzie ściany wyłożone są estetycznymi płytkami, znajduje się 12 sitek natryskowych

umieszczonych pod sufitem. Na podłodze leżą gumowe dywaniki. W przebieralni na ścianach zamontowane są wieszaki, a pod ścianami ustawiono ławki. Przeprowadzony został generalny remont wszystkich łazni.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56v./

W Areszcie Śledczym w Ł. służba zdrowia zajmuje 12 pomieszczeń usytuowanych w pawilonach mieszkalnych. W Pawilonie (...) znajduje się pokój kierownika służby zdrowia, pokój lekarzy, sekretariat oraz gabinet przyjęć lekarzy specjalistów. Ponadto w każdym pawilonie mieszkalnym jest gabinet stomatologiczny i ambulatorium, w którym pełni dyżur pielęgniarka, a także przyjmuje pacjentów lekarz internista.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 56v./

Posiłki dla osadzonych przygotowywane są w kuchni znajdującej się w budynku wielofunkcyjnym. Stan pomieszczeń kuchni oraz znajdujących się w niej urządzeń jest dobry. Ściany wyłożone są kafelkami, podłoga lastrykiem. W kuchni zachowana jest odpowiednia czystość. Na stanowisku szefa kuchni zatrudniony jest funkcjonariusz SW. Pod jego kierunkiem przy bezpośrednim przygotowywaniu posiłków pracują osadzeni, którzy zostali przyuczeni do zawodu kucharza. Prace pomocnicze np. obieranie warzyw, oczkowanie ziemniaków, zmywanie wykonują osadzeni bez specjalistycznego przeszkolenia. Wszyscy dysponują aktualnymi książeczkami zdrowia. Jadłospis zatwierdza lekarz, zaś walory smakowe i jakość posiłków każdorazowo sprawdzana jest przez pielęgniarkę lub pielęgniarszą. Z przygotowanych posiłków pobiera się próbki dla celów sanitarnych i przechowuje się je w lodówce przez okres 3 dni. Oprócz wyżywienia przygotowywanego dla ogółu osadzonych kuchnia więzienna serwuje także posiłki dietetyczne na dietę ogólną lekkostrawną, dla chorych na cukrzycę oraz dietę bezglutenową i tłuszczową. Posiłki do poszczególnych pawilonów dowożone są przez osadzonych zatrudnionych w kuchni w przeznaczonych do tego celu termosach i pojemnikach. Zakupione w odpowiedniej ilości termosy pozwoliły na wyeliminowanie dowożenia gorących posiłków w metalowych kotłach, co umożliwiło wydawanie posiłków o odpowiedniej temperaturze. Tam przejmują je porządkowi poszczególnych oddziałów i rozwożą po celach. Porządkowi w trakcie wydawania posiłków ubrani są w białe fartuchy oraz białe czepki, których czystość nie budzi zastrzeżeń. Porządkowi posiadają ważne książeczki zdrowia i stanowią grupę potencjalnych pracowników kuchni. W każdym oddziale znajduje się waga, gdzie może być sprawdzona przez osadzonego bądź inne uprawnione osoby gramatura składnika posiłku. Łączny koszt wyżywienia jednego osadzonego w dniu 10 września 2014 roku wyniósł 4,80 zł.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 57v. - 58/.

W Areszcie działają dwie kantyny, w których osadzeni mający środki finansowe mogą kupować artykuły żywnościowe, wyroby tytoniowe, a także środki higieniczne, kosmetyki oraz niektóre artykuły przemysłowe.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 58/

W 2014 roku w Areszcie Śledczym w Ł. zatrudnienie kształtowało się na średnim poziomie około 180 osadzonych zatrudnionych miesięcznie. W ilości tej zawiera się zarówno zatrudnienie nieodpłatne, jak i odpłatne. Jednostka penitencjarna współpracuje z (...) Zakładem Usług (...), Centrum (...) w Ł., a także z Pogotowiem (...) w Ł.. Odpłatnie osadzeni zatrudnieni są na terenie jednostki m. in. w warsztatach, kuchni, pralni, magazynach, radiowęźle, bibliotece, w charakterze fryzjerów. Specyfika jednostki penitencjarnej oraz sytuacja gospodarcza na rynku ograniczają „masowe” zatrudnienie odsadzonych.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 59v./

W Areszcie wykorzystywane są tradycyjne formy działalności kulturalno – oświatowej, takie jak wypożyczanie książek, nadawanie audycji przez radiowęzeł, oglądanie telewizji, organizowanie konkursów tematycznych i dostarczanie prasy.

Ponadto organizowane były spotkania osadzonych z osobami spoza jednostki, a także imprezy o charakterze masowym, jak np. Finał WOŚP w 2014 roku, uroczyste wigilijne spotkanie osadzonych z rodzinami, Dzień Dziecka, wykładu o tematyce historycznej i etnograficznej, wykłady IPN Oddziału w Ł..

Osadzenie mają dostęp do prenumerowanej ze środków Aresztu pasy w postaci codziennych wydań (...)i (...) Niezależnie od tego, osadzeni dysponujący środkami finansowymi mają możliwość prenumeraty indywidualnej wybranych przez siebie tytułów.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 59v.-60/

Na oddziale Penitencjarnym A umieszczonych jest 17 kamer stacjonarnych obejmujących polem obserwacji: pomieszczenie dźwiękochłonne celi zabezpieczającej w oddziale (...) od strony południowej, pomieszczenie do kontroli osadzonych po czynnościach procesowych, poczekalnię magazynu depozytowego oddziału (...), kratę wejściową OP, schody, wejście do ambulatorium, część korytarza oddziału, część drzwi mieszkalnych, dyżurkę oddziałowego, wejście do oddziału mieszkalnego, wyjście na place spacerowe, pomieszczenie łaźni na oddziale (...) dla osadzonych wymagających osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi, poszczególne cele mieszkalne, świetlicę i celę mieszkalną do kontroli osadzonych w oddziale mieszkalnym I, drzwi cel osadzonych wymagających osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi nr (...).

Na oddziale Penitencjarnym (...) umieszczonych jest 11 kamer stacjonarnych obejmujących polem obserwacji: pomieszczenie dźwiękochłonne celi zabezpieczającej w oddziale (...) od strony południowej, cele mieszkalne nr (...) w oddziale mieszkalnym(...) oraz celę mieszkalną nr (...) w oddziale mieszkalnym (...), kratę wejściową, schody, wejście do ambulatorium, wejście na place spacerowe, klub pracy, świetlicę centralną.

W oddziale Penitencjarnym (...) funkcjonuje 7 kamer stacjonarnych obejmujących polem obserwacji: pomieszczenie dźwiękochłonne celi zabezpieczającej w oddziale (...) od strony południowej, korytarz oddziału mieszkalnego (...) od strony południowej, gdzie umiejscowione są aparaty samoinkasujące, cele mieszkalne nr (...) dla osadzonych odbywających karę umieszczenia w celi izolacyjnej w oddziale mieszkalnym(...), cele mieszkalne nr (...) w oddziale mieszkalnym i kratę wejściową OP, schody, drzwi celi mieszkalnej nr (...) oddziału (...), wejście do kaplicy.

Ilość kamer oraz rozmieszczenie monitoringu elektronicznego na terenie jednostki jest adekwatna do istniejących potrzeb i spełnia dyrektywy określone w art. 73a k.k.w.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 55/

Po przeprowadzonej wizytacji pozwanego we wrześniu 2014 roku oceniono, iż Areszt Śledczy w Ł. funkcjonuje prawidłowo, przestrzegane są prawa osadzonych, egzekwowane obowiązki, osoby pozbawione wolności traktowane są z poszanowaniem zasad określonych w art. 4 § 1 i 2 k.k.w., a karę pozbawienia wolności i tymczasowe aresztowanie wykonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W toku kontroli nie ujawniono uchybień i zaniedbań, które dawałyby podstawę do kierowania pod adresem tej jednostki penitencjarnej zaleceń powizytacyjnych.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego k. 68v/

W wydanej w sprawie z powództwa innego osadzonego, toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi - Widzewa w Łodzi za numerem I C 818/13 opinii, biegły z zakresu budownictwa K. H. stwierdził, iż: przesłany w oknach cel mieszkalnych pozwanego aresztu spełniają wymagania prawa budowlanego w zakresie obowiązujących przepisów. Każda cela mieszkalna posiada okno otwierane do wewnątrz oraz kratkę wentylacyjną, zapewniające wentylację grawitacyjną. Przeprowadzane są systematyczne kontrole przewodów wentylacyjnych przez uprawnione służby (kominiarskie) co do prawidłowości ich działania.

Cele mieszkalne posiadają kąciki sanitarne, za wyjątkiem celi nr (...) w pawilonie (...), która stanowi celę jednoosobową izolacyjną.

Wszystkie cele mają zapewniony dostęp bezpośredni lub pośredni do wentylacyjnych przewodów pionowych.

/pismna opinia biegłego z zakresu budownictwa K. H. wydana w sprawie o sygn. akt I C 818/13 Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi k. 79-80/

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o złożone do akt sprawy dowody z dokumentów związanych z osadzeniem powoda w Areszcie Śledczym w Ł.. Nadto ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się na zeznaniach powoda.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda co do tego, że w jego przypadku warunki bytowe w Areszcie Śledczym w Ł. wykraczały poza granice stanowiące o naruszeniu godności osobistej, albowiem tego rodzaju twierdzenia powoda nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Odnośnie części w.w. zarzutów strona pozwana przedstawiła stosowne dokumenty w postaci protokołu z kontroli Aresztu Śledczego przez Sędziego penitencjarnego za 2014 rok. W zakresie innych powołała się na przepisy regulujące odpowiednie normy. Sąd pominął te fragmenty zeznań powoda, w których skarżył się on ogólnie na złe warunki panujące w Areszcie Śledczym w Ł. (problemy z oknami, wentylacją w celach, zagrzybienie cel, przebywanie w celi z osobami palącymi oraz zarażonymi chorobami zakaźnymi), nie wskazując żadnych konkretnych okoliczności odnoszących się do jego osoby i mogących naruszyć jego dobra osobiste. Opisywane przez powoda złe warunki panujące w pozwanej jednostce penitencjarnej wielokrotnie nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, w szczególności w sprawozdaniu wizytacji aresztu w danym okresie. Jednocześnie oczywistym jest, że osoby pozbawione wolności, przebywając w areszcie, czy zakładzie karnym wbrew swojej woli, mają tendencję do narzekania i opisywania wszystkiego w sposób bardziej negatywny niż jest w rzeczywistości. Trudno zresztą oczekiwać od nich zadowolenia z przymusowego pobytu w takim miejscu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w zakresie roszczeń powoda związanych z jego pobytem w Areszcie Śledczym w Ł. w różnych okresach sprzed 17 grudnia 2011 roku powództwo podlegało oddaleniu, bowiem pozwany w sposób skuteczny zgłosił zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Ustalenie wiedzy poszkodowanego o szkodzie dla oznaczenia biegu terminu a tempore scientiae nie stanowi rekonstrukcji rzeczywistego stanu świadomości poszkodowanego, lecz przypisanie mu świadomości wystąpienia szkody, opartego na obiektywnie sprawdzalnych okolicznościach (por. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 166/04, LEX nr 277853, a także wyrok SN z dnia 21 października 2011 r., IV CSK 46/11, LEX nr 1084557). Początkiem biegu 3-letniego terminu przedawnienia z art. 442 § 1 zdanie pierwsze k.c. (aktualnie art. 442¹ § 1 zdanie pierwsze k.c.) jest chwila dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a nie moment uzyskania pewności co do związku przyczynowego między zdarzeniem a jego skutkiem w postaci szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 roku, sygn. akt I PK 213/13). Trzyletni termin biegnie od daty dowiedzenia się, iż dane okoliczności mogą stanowić podstawę domagania się od konkretnego podmiotu zapłaty zadośćuczynienia lub odszkodowania, nie zaś od daty dowiedzenia się o przysługujących uprawnieniach. Natomiast w przypadku roszczeń osadzonego o zapłatę zadośćuczynienia w związku z doznaną krzywdą bieg przedawnienia roszczenia rozpoczyna się w każdym wypadku w momencie osadzenia w określonej celi niespełniającej określonych wymagań, w warunkach naruszających godność pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2014 roku, sygn. akt I ACa 613/14). W konsekwencji w ocenie Sądu powód nie może dochodzić roszczeń związanych z pobytem w Areszcie Śledczym w Ł. w okresie sprzed 3 lat, licząc od dnia wniesienia pozwu, czyli od 17 grudnia 2014 roku, z uwagi na ich przedawnienie.

Nieprzedawnione roszczenia powoda związane z jego pobytem z pozwanej jednostce penitencjarnej w okresach od 17 grudnia 2011 roku do 30 października 2013 roku, 21 maja do 22 lipca 2014 roku oraz od 15 października 2014 roku do 29 stycznia 2015 roku także nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zasadność roszczenia powoda należało rozważać w oparciu o przepisy art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz art. 417 § 1 k.c.

Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na gruncie tego przepisu są zatem: szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem wykonywaniem takich czynności a powstaniem szkody.

Pojęcie szkody w prawie cywilnym obejmuje zarówno uszczerbek majątkowy, jak i uszczerbek o charakterze niemajątkowym (krzywdę). Z kolei, istnienie związku przyczynowego należy oceniać na zasadach wynikających z art. 361 § 1 k.c. Oznacza to, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Zakres odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z przepisu art. 417 § 1 k.c. obejmuje wszelkie zachowania związane wykonywaniem władzy publicznej z wyjątkiem tych, które unormowane są w przepisie art. 417¹ § 1-4 k.c. oraz sytuacji uregulowanych przepisami szczególnymi, do których odsyła art. 421 k.c.

Treść art. 23 k.c. wskazuje na to, że dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego i to niezależnie od ochrony przewidzianej przez inne przepisy. W przepisie tym podano otwarty katalog chronionych dóbr osobistych, do których niewątpliwie należą również godność i prawo do humanitarnego traktowania. Przy czym ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, ale musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych (tak też S.A. w Łodzi w wyroku z dnia 28 sierpnia 1996, I ACr 341/96, OSA nr 7-8 z 1997 r., poz. 43). Liczy się więc społeczny odbiór danego zachowania, oceniany według kryteriów właściwych dla ludzi rozsądnych i uczciwych. Ocena czy dobro osobiste człowieka zostało zagrożone lub naruszone wymaga zastosowania kryteriów o charakterze obiektywnym. Nie ma tu bowiem znaczenia subiektywna reakcja i odczucia pokrzywdzonego, lecz istotny jest odbiór danego zachowania przez osoby trzecie i reakcja opinii publicznej (SN w wyroku z 26 października 2001 r., V CKN 195/01, LEX nr 53107).

Nie każde naruszenie dobra osobistego daje jednak prawo do skorzystania z ochrony prawa cywilnego. W myśl bowiem art. 24 k.c. ochrona taka przysługuje jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Omawiany przepis wprowadził ponadto domniemanie bezprawności naruszenia dobra. Każde więc naruszenie kwalifikowane jest jako bezprawne. Skutkuje to przerzuceniem ciężaru wykazania przyczyn, dla których nastąpiło naruszenie na sprawcę i to jego obciąża ryzyko nie wyjaśnienia wszystkich okoliczności. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych, pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Okolicznościami kontratypowymi wyłączającymi bezprawność są np.: zgoda poszkodowanego, działanie w ramach obowiązku prawnego, wykonywanie własnego prawa podmiotowego, obrony koniecznej, czy wreszcie działanie podjęte w obronie uzasadnionego interesu społecznego lub prywatnego.

W przypadku bezprawnego naruszenia dobra osobistego art. 24 k.c. pozwala osobie, której dobro osobiste zostało naruszone żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności złożył oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach określonych w kodeksie cywilnym, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny.

W przedmiotowej sprawie dobrem osobistym zagrożonym działaniem administracji Aresztu Śledczego mogłoby być ewentualnie prawo do godności i humanitarnego traktowania.

Zgodnie z treścią art. 30 Konstytucji przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Doniosłe znaczenie dla ochrony dóbr osobistych ma także konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) zawierająca katalog praw i wolności przysługujących każdemu człowiekowi. Natomiast w myśl postanowień Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przyjętej w Nicei, godność ludzka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona. Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.

Standardy humanitarnego traktowania więźniów wyznacza przede wszystkim orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W sprawie zakończonej wyrokiem z 9 marca 2006 r., zajmując się kwestią wielkości celi, w jakiej przebywają więźniowie, jako elementem zapewnienia godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał za sprzeczną ze standardami Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom powierzchnię 2,8 m⁽⁽²⁾⁾, jaka przypadała w tamtej sprawie na jednego osadzonego. O nakazie humanitarnego traktowania więźniów stanowi również art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), zgodnie z którym każda osoba pozbawiona wolności ma być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem jej przyrodzonej godności. Standardy traktowania więźniów wyznaczone są również przez Wzorcowe reguły minimalne postępowania z więźniami, przyjęte w Genewie w 1955 r. oraz Europejskie reguły więzienne, przyjęte przez Radę Europy w 2006 roku.

Na gruncie prawa polskiego sytuacja prawna osób pozbawionych wolności uregulowana jest w sposób ogólny w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. „Kodeks karny wykonawczy” (Dz.U. Nr 90 z 1997 r., poz. 557 z późn. zm.).

Ustawodawca wśród naczelnych zasad k.k.w. wymienił w art. 4 zasadę humanitaryzmu, która zakłada, że kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Skazany zachowuje także prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.

W myśl art. 5 k.k.w. skazany jest podmiotem określonych w kodeksie praw i obowiązków. Katalog praw skazanych wliczony jest w art. 102 k.k.w., gdzie w pkt 1 mowa jest o tym, że skazany ma prawo do: odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia, żywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny.

Warunki bytowe osadzonego w zakładzie karnym bądź areszcie śledczym określa m.in. art. 110 k.k.w., którego zmiana została wprowadzona przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 190, poz. 1475). Ustawa weszła w życie z dniem 6 grudnia 2009 r. Zmiana polega na dodaniu w tym przepisie § 2a-2i i § 5. Jednocześnie ze zmianą komentowanego przepisu ustawa nadała nowe brzmienie art. 151 i uchyliła art. 248 k.k.w.

Warunki bytowe osadzonego w zakładzie karnym bądź areszcie śledczym przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej określał m.in. art. 110 k.k.w. zgodnie z którym skazanego osadzało się w celi mieszkalnej wieloosobowej lub jednoosobowej (§ 1). Wówczas także powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosić mogła nie mniej niż 3 m².

Do 6 grudnia 2009 roku w szczególnie uzasadnionych wypadkach, na podstawie obowiązującego do tego dnia art. 248 § 1 k.k.w. znajdującego się w przepisach przejściowych k.k.w. i rozporządzenia wydanego na podstawie ówczesnego art. 248 § 2 k.k.w. (nieobowiązującego już dziś, ale obowiązujących w trakcie pobytu powoda w AŚ w Ł. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku,

gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, Dz. U. Nr 65, poz. 459) tworzące *lex specialis* wobec art. 110 k.k.w., dyrektor zakładu karnego mógł umieścić skazanych, na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m². O takim umieszczeniu osadzonego zobowiązany był jednak bezzwłocznie powiadomić sędziego penitencjarnego.

Konieczność zmiany brzmienia art. 110 k.k.w. wynikała z wykonania przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2008 roku. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego wskazane w kwestionowanym przepisie uprawnienia dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego są określone w sposób niejasny, nieprecyzyjny, umożliwiając bardzo szeroką interpretację, co w konsekwencji stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady przyzwoitej legislacji (art. 2 Konstytucji). Z kolei prawo do humanitarnego traktowania, o którym mowa w art. 40 Konstytucji, jako jedno z niewielu praw obywatelskich, ma charakter absolutny i nie może być w żadnych warunkach ograniczone, a uchylony przepis dawał podstawy do niehumanitarnego traktowania osadzonych w aresztach i zakładach (przeludnienie). Trybunał Konstytucyjny zakwestionował również umiejscowienie zaskarżonego art. 248 k.k.w. w Rozdziale XXII „Przepisy przejściowe i końcowe”, wskazując, iż jako przepis ustanawiający wyjątek od reguły przewidzianej w art. 110 § 2 k.k.w. powinien zostać umieszczony bezpośrednio po przepisie ustanawiającym zasadę, czyli po art. 110 § 2 k.k.w. Realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego stanowi uchylenie art. 248 k.k.w. oraz precyzyjne, jasne i jednoznaczne określenie w art. 110 § 2a i 2b k.k.w. przesłanek umieszczania osadzonych w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi poniżej 3 m², tak aby nie było wątpliwości co do wyjątkowości sytuacji, w których może to nastąpić.

Nadal zasadą jest, że powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m²; cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy (art. 110 §1 i 2 k.k.w.).

Zgodnie z treścią obowiązującego obecnie art. 110 § 2a k.k.w. skazany może być umieszczony na czas określony, nie dłuższy jednak niż 90 dni w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², w razie m.in. wprowadzenia stanu wojennego, wyjątkowego lub klęski żywiołowej albo w czasie ich obowiązywania lub ogłoszenia na terenie położenia zakładu karnego lub aresztu śledczego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii albo wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii.

Inne ograniczenia powierzchni celi mieszkalnej poniżej normy określonej w art. 110 § 2 k.k.w. przewiduje art. 110 § 2b k.k.w. Odnoszą się one do wypadków, w których skazanego lub tymczasowo aresztowanego trzeba przyjąć do zakładu karnego lub aresztu śledczego nawet wówczas, gdy brak jest w nim wolnych miejsc. Przepisy nie przewidują możliwości odmowy przyjęcia do zakładu karnego lub aresztu śledczego. Tym samym każda osoba trafiająca do jednostki penitencjarnej w oparciu o obowiązujące regulacje musi zostać do niej przyjęta. Obowiązkiem administracji więziennej jest wywiązywanie się z obowiązku przyjmowania skazanych i tymczasowo aresztowanych bez obniżania przysługującej ustawowo osadzonym powierzchni w celi mieszkalnej.

Zgodnie z dyspozycją tego paragrafu dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych:

- 1) skazanego na karę pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata,
- 2) skazanego określonego w art. 64 § 1 lub 2 oraz art. 65 Kodeksu karnego,

- 3) skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 Kodeksu karnego,
- 4) skazanego, który samowolnie uwolnił się od odbywania kary pozbawienia wolności,
- 5) skazanego, który korzystając z zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, nie powrócił w wyznaczonym terminie,
- 6) przetransportowanego na polecenie sądu lub prokuratora z innego zakładu karnego lub aresztu śledczego, w celu udziału w rozprawie lub innych czynnościach procesowych,
- 7) osoby tymczasowo aresztowanej, ukaranej karą porządkową lub co do której zastosowano inne środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności.

Artykuł 110 § 2b k.k.w., jako wyjątek od zasady wyrażonej w art. 110 § 2 k.k.w., nie podlega wykładni rozszerzającej. Oznacza to, że może on mieć zastosowanie wyłącznie do tych kategorii osób, które podlegają osadzeniu i wyłącznie tych wypadków, które są w nim enumeratywnie wskazane. Wypadki wymienione w tym przepisie stanowią katalog zamknięty. Podstawowe zadania w tym zakresie spoczywają na dyrektorze zakładu karnego, przy czym forma decyzji w rozumieniu art. 7 k.k.w. wymagana jest w każdym wypadku wprowadzania, określonych w art. 110 § 2a-2c k.k.w., ograniczeń dotyczących powierzchni celi mieszkalnej, przypadającej na osadzonego. Decyzja taka ma zatem odpowiadać wymogom formalnym, określonym w art. 7 § 3 k.k.w., a więc musi być sporządzona na piśmie oraz zawierać uzasadnienie. Uzasadnienie decyzji ze swej istoty ma wskazywać okoliczności, które zdecydowały o jej podjęciu, wykazanie dlaczego, mimo fakultatywności, została ona podjęta, a także wyjaśniać określony przez dyrektora zakładu karnego czas trwania ograniczeń. Formalnym wymogiem decyzji jest jej podpisanie.

Artykuł 110 § 2e k.k.w. określa wymogi, którym musi odpowiadać treść decyzji. Należy w niej określić czas oraz przyczyny umieszczenia skazanego w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na skazanego wynosi mniej niż 3 m², a także oznaczyć termin, do którego skazany ma w tych warunkach przebywać. Jak każda decyzja, musi ona wskazywać podstawę prawną rozstrzygnięcia i osobę, która ją podejmuje.

Minister Sprawiedliwości wydał w dniu 25 listopada 2009 roku rozporządzenie w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz. U. Nr 202, poz. 1564). Rozporządzenie określa w szczególności tryb postępowania dyrektora generalnego Służby Więziennej, dyrektorów okręgowych oraz dyrektorów zakładów karnych lub aresztów śledczych w zakresie zawiadamiania o przekroczonej pojemności odpowiednio w skali kraju, obszaru działania okręgowego inspektoratu oraz zakładu karnego lub aresztu śledczego; dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych w zakresie organizowania dodatkowych cel mieszkalnych oraz prezesów sądów i kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury w wypadku przeludnienia zakładów karnych lub aresztów śledczych ponad ustaloną pojemność w skali kraju.

Wskazane powyżej regulacje prawne i rozwiązania systemowe mają przede wszystkim wyeliminować przeludnienie w jednostkach penitencjarnych, a w przypadku jego wystąpienia aktywować mechanizmy zmierzające do jego zlikwidowania w możliwie najszybszym czasie z zminimalizowanymi skutkami najmniej odczuwalnymi przez samych osadzonych w tych jednostkach. Ocena tego minimum jest relatywna i jest uzależniona od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak długość trwania traktowania, następstwa psychiczne i fizyczne oraz, w niektórych przypadkach, płeć, wiek, stan zdrowia osadzonego. Warunki wykonywania kary nie powinny być źródłem dolegliwości innych niż związanych bezpośrednio z pozbawieniem wolności. (por. Wyrok ETPC z 6 marca 2001 r. w sprawie *Dougoz v. Grecja* sygn. akt 40907/98, LEX nr 76229)

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, należy wskazać, iż powód przebywał w warunkach przeludnienia jedynie w krótkich okresach, tj. od 18 maja 2012 roku do 1 czerwca 2012 roku oraz od 1 czerwca 2012 roku do 15 czerwca 2012 roku, przy czym odbyło się to zgodnie z dyspozycją art. 110 §2a – 2e k.k.w. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powodowi przedstawiono decyzje o umieszczeniu go w warunkach przeludnienia, zakreślając maksymalny czas

takiego zakwaterowania na 14 dni. Decyzja o umieszczeniu powoda w warunkach przeludnienia wynikała z braku innych właściwych miejsc do zakwaterowania. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, w celi tej w tym okresie na jednego osadzonego przypadało poniżej 3 m², ale nie mniej niż 2 m².

Powód nie wykazał zatem, iż doszło w tym przypadku do naruszenia jego dobra osobistego, tym bardziej, że przeludnienie to było chwilowe. Powód nie dowiódł także, że jakiegokolwiek inne niedogodności w czasie odbywania kary pozbawienia wolności miały cechy dręczenia lub upokarzania. M. M. nie wykazał, by przejściowe przebywanie przez 28 dni w ciasnej celi wywołało u niego negatywne skutki psychiczne, zdrowotne, bądź fizyczne powodujące poczucie krzywdy, tym bardziej że umieszczenie go w takich warunkach miało charakter wyjątku wskazanego w art. 110 §2b k.k.w.

Przechodząc natomiast do szczegółowej analizy pozostałych zarzutów sformułowanych przez powoda i mających świadczyć o naruszeniu jego dóbr osobistych przez pozwanego, podnieść należy, iż powód nie dowiódł, że miały one cechy dręczenia lub upokarzania.

Odnosząc się do zarzutu złych warunków bytowych wskazać należy, iż jak wynika z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, pozwany na bieżąco remontuje oraz naprawia cele mieszkalne, w celu utrzymania właściwych warunków bytowych. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, iż wszelkie uszkodzenia czy zabrudzenia są efektem przede wszystkim działań samych osadzonych, którzy niszczą substancję mieszkalną. Osadzeni, którzy z racji specyfiki jednostki przebywają tutaj tylko czasowo, nie dbają o wyposażenie i stan techniczny cel, w których zostają umieszczeni, a wręcz je dewastują. Widać ewidentną różnicę na korzyść w stanie technicznym i wyglądzie cel, w których przebywają skazani pracujący, odbywający od początku do końca orzeczoną wobec nich karę pozbawienia wolności na terenie Aresztu Śledczego.

Pozwany rocznie odświeża i remontuje kilkadziesiąt cel. W samy tylko 2014 roku do sierpnia wyremontowano 68 cel. Powyższe świadczy o stałym remontowaniu cel mieszkalnych i stałym ich niszczeniu. Od 2013 roku sukcesywnie dokonywana jest zabudowa kąpoków sanitarnych w sposób całkowity. Podczas kompleksowych kontroli aresztu, przeprowadzanych przez Sędziego Penitencjarnego, nie stwierdzono nieprawidłowości w żadnym zakresie, w tym w zakresie warunków osadzenia, czy złego lub bardzo złego stanu pomieszczeń. Lokalne zawilgocenia pojawiające się w pomieszczeniach są na bieżąco usuwane.

Odnosząc się do zarzutów pozwu związanych z utrzymaniem higieny, wskazać należy, iż wszystkim osadzonym zapewnia się możliwość dbania o higienę osobistą. Zgodnie z wytycznymi ogólnobudowlanymi wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w węzły sanitarne. Kwestia minimalnego standardu utrzymania higieny przez mężczyzn przebywających w zakładach karnych została uregulowana w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1494) oraz Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. Nr 152, poz. 1493) Z w.w. przepisów wynika, że skazany/tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej raz w tygodniu z kąpiele. Częstsze kąpiele przysługują osadzonym mężczyznom zatrudnionym przy pracach brudzących oraz chorym według wskazań lekarza. Możliwe jest także w indywidualnych uzasadnionych wypadkach uzyskanie zgody Dyrektora na dodatkową kąpiel. Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, osadzeni w Areszcie Śledczym w Ł. korzystają z kąpiele jeden raz w tygodniu, poza wyżej wymienionymi przypadkami. Łaźnie aresztu wyposażone są w 12 stanowisk prysznicowych. Do kąpiele kierowane są maksymalnie 24 osoby. Każda osoba korzysta z jednego stanowiska prysznicowego, pozostałe osoby oczekują w przebieralni. Pozwany nie ma obowiązku wydzielać osobnych stanowisk prysznicowych w sposób stały.

Kąpiki sanitarne w celach mieszkalnych są obecnie pełnowymiarowe i w pełni zamknięte zapewniając swobodne oraz intymne korzystanie z sanitariatu. Wymiary drzwi ok. 150 cm, zapewniają osadzonym w podstawowym stopniu intymność. Powód miał zatem zapewnioną intymność w dostatecznym stopniu.

Wyposażenie cel mieszkalnych dla osadzonych w sprzęt kwaterunkowy jest zgodne z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Ilość w/w sprzętu zawsze jest dostosowana do liczby osadzonych przebywających w danej celi mieszkalnej. Osadzeni mogą zgłaszać oddziałowym potrzebę wstawienia dodatkowych sprzętów kwatermistrzowskich. Wszelkie usterki sprzętu kwatermistrzowskiego zgłoszone przez osadzonych są usuwane niezwłocznie i na bieżąco.

Drewniana stolarka okienna w sposób dostateczny spełnia swoją funkcję. Stan techniczny stolarki okiennej nie jest wprawdzie idealny, ale jest to wynikiem m.in. dewastacji przez samych osadzonych. Przeprowadzane są stałe konserwacje i naprawy doraźne. Corocznie przed sezonem grzewczym odbywa się dodatkowa wizytacja cel w związku z przygotowaniem pomieszczeń do sezonu zimowego, m.in. dotyczy kontroli stanu okien, odpowietrzania grzejników.

Przesłony w oknach cel mieszkalnych pozwanego aresztu spełniają wymagania prawa budowlanego w zakresie obowiązujących przepisów. Każda celda mieszkalna posiada okno otwierane do wewnątrz oraz kratkę wentylacyjną, zapewniającą wentylację grawitacyjną. Przeprowadzane są systematyczne kontrole przewodów wentylacyjnych przez uprawnione służby (kominarskie) co do prawidłowości ich działania.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego łóżek stosowanych w AŚ w Ł., wykazano, iż łóżka, tak jak pozostały sprzęt kwaterunkowy są zgodne z ww. rozporządzeniem w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach innych i aresztach śledczych. Są to łóżka typu koszarowego stosowane w jednostkach więziennych, wojskowych. W łóżkach tych nie stosuje się podkładów. Wydawanie materaców i koców odbywa się stosownie do ww. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że stan techniczny urządzeń, wyposażenia i pomieszczeń pozwanej jednostki penitencjarnej jest pod ciągłą kontrolą i jest utrzymywany na poziomie gwarantującym funkcjonalność.

W Areszcie Śledczym w Ł. nie ma zamontowanych kamer w łazienkach, oprócz łazienki w Pawilonie A Oddział I, w której kąpiel odbywają osadzeni niebezpieczni. Powód w w/w pawilonie przebywał jedynie 24 listopada 2011 roku oraz od 24 marca 2012 roku do 25 marca 2012 roku.

Odnosząc się natomiast do zarzutu powoda dotyczącego braku dostępu do kursów, szkoleń, pracy to zauważyć należy, że powód posiadający status „osadzonego chronionego” ze względów bezpieczeństwa nie może być kwalifikowany do pracy lub uczestnictwa w kursach z uwagi na to, że realizuje porządek dnia odrębnie od innych osadzonych. Osadzeni o statusie „chronionych” przebywają na tym samym oddziale w innych osadzonych, ale nie mają możliwości zetknięcia się z nimi, na spacer, do łazienki, lekarza prowadzeni są w grupie chronionej. Dlatego spacer powoda odbywają się przed śniadaniem w wymiarze jednej godziny.

M. M. nie wykazał także, że podczas pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej, deklarując się jako osoba niepaląca, przebywał z osobami deklarującymi się jako palące.

Poza tym administracja pozwanej jednostki penitencjarnej nie posiada informacji o chorobach osób osadzonych i nie może informować o tym współosadzonych. Osoby z chorobami zakaźnymi, o ile nie wymagają tego względy medyczne, nie są i nie mogą być izolowane od innych osób.

Reasumując zatem w zakresie zapewnienia powodowi odpowiednich warunków bytowych, Sąd nie dopatrył się po stronie pozwanego aresztu jakichkolwiek uchybień mogących skutkować jego odpowiedzialnością wobec powoda.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, ocenić należy, że zarzuty powoda są całkowicie bezpodstawne, subiektywnie przedstawione, a nadto w żaden sposób nie udowodnione. W niniejszej sprawie nie zachodzą żadne przesłanki niezbędne do stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych powoda, w tym w szczególności przesłanka bezprawnego zachowania pozwanego. Należy podkreślić, że opisywane przez powoda niedogodności, być może rodzące u osób

pozbawionych wolności pewien dyskomfort, w ocenie obiektywnej nie mogą być postrzegane jako naruszenie dóbr osobistych

Sąd zważył, iż odbywanie kary pozbawienia wolności niesie ze sobą w sposób immanentny wiele dolegliwości wyrażających się nie tylko w pozbawieniu możliwości swobody i w dużej mierze intymności, z uwagi na konieczność przebywania i wykonywania czynności życia codziennego w ściśle określonych, niekomfortowych warunkach. Mając na względzie powyższe Sąd doszedł do przekonania, że samo osadzenie powoda w celi z wyłącznie zimną wodą bieżącą, czy też wyposażonej w zużyty sprzęt, bądź częściowo zniszczone przedmioty osobistego użytku jak materace, nie narusza jego godności, czy prawa do intymności.

Reasumując stwierdzić należy, że ustalone przez Sąd fakty nie dają podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych. Powód nie wykazał, aby pobyt w pozwanej jednostce penitencjarnej wywołał u niego negatywne skutki psychiczne, zdrowotne, bądź fizyczne powodujące poczucie krzywdy, innej niż wynikająca z samego faktu pozbawienia wolności i związanej z tym izolacji, ograniczenia swobody i wolnej woli decydowania o samym sobie. W tym wypadku powód powinien udowodniać, nie tyle złe warunki panujące w trakcie jego pobytu w celi, ale także konkretną krzywdę z tym związaną.

Samo niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje jeszcze podstaw do przyjęcia istnienia uchybień w funkcjonowaniu Aresztu Śledczego w Ł.. Nie można oczekiwać, iż miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności, będą odpowiadały standardom hoteli czy innych zakładów prowadzących działalność komercyjną. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy iż osoba osadzona musi liczyć się z ograniczeniami i dolegliwościami wynikającymi z wykonywania kary pozbawienia wolności (por. wyrok SN z 02.10.2007r., II CSK 269/07, opubl. Monitor Prawniczy, rok 2007, Nr 21, str. 1172). W ocenie Sądu warunki w celach nie były niegodziwe, a powód nie doznał cierpień, które pozwalałyby na przyjęcie, że naruszały jego godność, co uzasadniałoby przyznanie mu z tego tytułu zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że żądanie powoda zasądzenia zadośćuczynienia jest nieuzasadnione. Z powołanych względów Sąd oddalił powództwo w całości.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zapadło w oparciu o art. 102 k.p.c. Powód w całości przegrał sprawę, co w normalnym toku rzeczy oznaczałoby, że powinien on ponieść wszelkie związane z tym koszty, które pojawiły się po stronie pozwanej. Ustawodawca przyznaje jednak Sądowi pewną swobodę w zasądzeniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.) sprzeciwiają się względy słuszności, co właśnie wyraża się stwierdzeniem, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może nie obciążać strony kosztami procesu w całości lub w części, do czego uprawnia go treść art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zaistniały te warunki. Sąd miał przede wszystkim na uwadze trudną sytuację życiową i majątkową powoda (osadzenie w zakładzie karnym, brak dochodów), w związku z czym doszedł do przekonania, że po jego stronie zachodzą okoliczności pozwalające na wyjątkowe odstępstwo od ogólnych reguł rządzących problematyką kosztów procesu. Wobec powyższego Sąd nie obciążył powoda nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu i zwrotem kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.